

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Octubre Centre de Cultura Contemporània.
Carrer de Sant Ferran, 12. 46001 València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 155 165.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Carrer de l'Almudaina, 8 entresòl-
dreta. 07001-Palma.
Telèfon i Fax: 971 720 763.

Web:

http://www.eltemps.cat

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.

subscripcions@eltemps.net

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Director general: Vicent Sanchis.

Director de continguts: Àlex Milian.

Coordinadora: Sumpsi Palau.

Redacció de València: Víctor Maceda i Violeta Tena.

Redacció de Barcelona: Gemma Aguilera i Lluís Bonada.

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Ana Vanesa Prieto (*maquetació i gràfics*).

Rúbriques: Francesc-Marc Álvaro, Sebastià Alzamora, Oriol Amat, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala, Toni Canyís, Muriel Casals, Agustí Colomines, Salvador Cot, Martí Domínguez, Jaume Fàbrega, Llibert Ferri, Josep Gifreu, Àlex Gorina, Manuel S. Jardí, Alfons Llorenç, Glòria Marcos, Ricard Mas, Andreu Mas-Colell, Joan F. Mira, Joan Nebot, Roger Palà, Marta Pessarrodona, Josep Ramoneda, Jordi Riba, Ferran Sàez Mateu, Josep Maria Terricabras, Ramon Tremosa, Vicenç Villatoro, Xavier Vinader.

Corresponsals: Pau Bori (*Belgrad*), Natàlia Boronat (*Moscou*), Erena Calvo (*Rabat*), Macià Claramunt (*Castelló*), Raquel Correa (*Brussel·les*), Miriam Diez (*Roma*), Joan Lluís Ferrer (*Eivissa*), Carla Fibla (*Amman*), Ricard González (*Washington*), Victòria Jiménez (*Londres*), Juli Martí (*París*), Federico Rivas (*Buenos Aires*), A. V. Santamaria (*Alacant*), Gemma C. Serra (*Berlin*), Maria Josep Siscar (*Ciutat de Mèxic*), Miquel Toran (*Pequín*).

Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés, Violeta Camarasa, Alexandre Carbó, Roser Carol, Borja Català, Antoni Castel, Xavier Cervera, Eliseu T. Climent, Joan Colomer, Joan Corbera, Oriol Cortacans, Martí Crespo, Miquel Àngel Díaz, Daniel Diez Esculies, Júlia Esbert, Enric Faura, Laia Fernández, Carles Gàmez, David Garrido, Roser Gasol, Salva Giménez, Dani Gómez (*País Basc*), Andreu Gomila, Gani Jakupi, Josep Enric Llebot, Roger Mateos, Rossanna Melià, Joan M. Oleaque, Roger Padrós, Pelai Pagès, Óscar Palau, Cèsar Palazuelos, Juli Peretó, Carles Pont, Cristina Simon, Lluç Soler, Eva Tarragona, Jordi Tejel, Àlvar Valls, Sergi Vicente.

Traductors: Carme Geronès, Mercè Ardiaca, Blanca Juan, Sara Roca i Beatriu Vallès.

Col·laboradors gràfics: Agència Efe, Tina Bagué, Fer, José Luis Iniesta, Salvador Llosà, Toni Payà, Jordi Play i Prats i Camps.

Disseny: Ana Vanesa Prieto.

Disseny de la capçalera: Enric Satué.

Disseny de la portada: Toni Payà.

Foto de portada: Nilsenja

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).

Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido (Barcelona). Tel.: 932 384 262.

Subscripcions: Susanna Alacreu

Administració: Pilar Martí i Quica Sena.

Fotomecànica i impressió: Guada Impressors S.L.

Aldaia (Horta).

Dipòsit legal: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.

Un model discutit

A mitjan dècada dels cinquanta Pedro Zaragoza Ors, alcalde de Benidorm i home d'una personalitat poc ordinària, va decidir fer un pas enormement ambiciós i arriscat: convertir un poblet de la Marina Baixa que no arribava als 3.000 habitants en una enorme ciutat turística dedicada a l'oci. Eren els temps en què tota la costa valenciana començava a remoure's alterada per allò que el règim va denominar "el boom del turisme", una de les escasses fonts d'entrada de divises amb què podia comptar la dictadura, en una Espanya autàrquica que patia tots els mals de la postguerra. Benidorm va créixer de manera desbocada i en pocs anys es va transformar en el millor exemple, per als uns, i en el pitjor, per als altres. Avui dia és un referent turístic internacional amb una població de fet pròxima als 80.000 veïns i una de flotant que sovint supera el mig milió, encabits dins un paisatge urbà densíssim on destaquen els gratacels més grans de la península.

El model de Benidorm va suscitar una polèmica enorme en els darrers anys del franquisme. Els seus nombrosos detractors –identificats amb els partits i les organitzacions socials que integraven l'oposició– en criticaven el creixement desorbitat i la falta de planificació. Però totes aquestes crítiques, amb el temps, han anat suavitzant-se. Ara hi ha urbanistes i ecòlegs molt més comprensius amb un fenomen que podrien arribar a acceptar sempre que s'haguera limitat a uns punts molt específics de la costa. Benidorm i alguna altra urbs semblant més –vènen a dir– podrien haver racionalitzat el creixement turístic i el desenvolupament urbanístic de la costa valenciana, sempre que la resta haguera anat creixent de manera molt més ordenada i raonable.

El debat, doncs, es manté, però, més enllà d'aquell encert i d'altres errors molt més generals que han anat encadenant-se, les preguntes ara són unes altres. Qui controla aquest gegant? La gran explosió de Benidorm ha comportat, amb el pas dels anys, la total despersonalització del municipi? Els empresaris que en trauen més profit són locals o pertanyen a grans corporacions hoteleres i turístiques alienes i agressives? Què se n'ha fet, dels benidormers? En queden o els ha arrasat el gran canvi? Una anàlisi detallada dels grans empresaris i dels grans propietaris de la Marina Baixa ens porta a la conclusió que són encara els valencians autòctons els qui controlen tot aquest gegant de l'oci i del turisme. I que el Benidorm "de sempre" és molt més viu del que des de fora es podria arribar a pensar.

Als nostres lectors

Un banc dolent de debò

En aquest número d'EL TEMPS Víctor Maceda i Violeta Tena analitzen el rerefons empresarial i humà de Benidorm. Qui controla els grans negocis locals? Qui hi ha al darrere dels grans gratacels? La seua ha estat una investigació que sorprèn per unes conclusions que evidencien la vitalitat de la societat civil encara autòctona. També aquesta setmana Gemma Aguilera repassa els avantatges i els inconvenients del *banc dolent* públic que impulsa el govern de l'estat. Una solució que no convenç ni el sector immobiliari –que tem una davallada de preus generalitzada– ni les mateixes entitats financeres. Finalment, cal destacar una altra investigació: la de Lluís Bonada, que ha descobert a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona un llibre inèdit d'Apel·les Mestres, exemplar únic imprès supervivent de l'edició que l'autor va destruir sencera després d'haver-hi trobat alguns defectes d'impressió.